



Burgerschap is niet alleen een competentie die betekenis heeft wanneer wij volwassen zijn. Van jongs af aan komen mensen met anderen in aanraking die verschillende achtergronden, wensen en ideeën hebben. Hoe moeten zij daarmee omgaan? Kinderen ervaren daarnaast situaties waar onderlinge solidariteit speelt.

Wanneer help je iemand wel en wanneer doe je dat niet? Wat doe je als je een regel onrechtvaardig vindt? Op school, in sportverenigingen en ook thuis krijgen kinderen en jongeren verder te maken met allerlei autoriteiten en regels (ouders, leraren en trainers) of met keuzes en oplossingen waarmee zij het niet altijd eens zijn. In die situatie speelt voor hen de vraag of zij daar iets aan willen doen en op welke manier dat dan moet gebeuren. Naarmate hun leefwereld groter wordt, komen kinderen vaker in situaties waar er andere regels zijn dan zij gewend zijn en moeten zij hiermee leren omgaan: dagelijkse kwesties die ook raken aan waar het bij burgerschap over gaat. Daarmee is burgerschap voor kinderen en jongeren niet alleen iets van later maar ook zeker iets van nu (Lawy & Biesta, 2006).

Basisschool De Ruyter is een van de 23 scholen van stichting Groeisaam in de gemeenten West Maas en Waal, Druten en Beuningen.

Iedere Groeisaamschool ontwikkelt zich voortdurend en sluit op eigen wijze aan bij de dynamiek van de leerling populatie, de woonkern/dorpskern, de regio en de maatschappij. Hiermee realiseren we omgevingsbewust onderwijs dat flexibel is, dat in staat is om zich aan te passen, maar tegelijk ook weerstand kan bieden aan hypes.

De leerlingen binnen Groeisaam kunnen rekenen op optimale kansen en stimulansen om te kunnen groeien, om zich te ontwikkelen tot competente jonge mensen. Tot jonge mensen met een hoog welbevinden, die geluk ervaren. Tot jonge burgers die zich goed kunnen verhouden tot een inclusieve samenleving, tegenslag, succes en veranderende omstandigheden. Groeisaam begeleidt hen in de ontwikkeling tot wereldburgers die ruimdenkend en respectvol in verbinding staan met anderen en zo bijdragen aan een duurzame samenleving.

Uitgangspunt voor Groeisaam is dat we leerlingen toerusten met toekomstgerichte bagage voor een mondiale leefwereld met veel dynamiek. Met bagage die gericht is op een brede ontwikkeling: met basiskennis, mentale veerkracht, houding, vaardigheden, zelfinzicht, metacognitie en waarden en normen. Dat we een goede balans bieden tussen kennis en vaardigheden verwerven (kwalificatie), voorbereiden op deelname aan de maatschappij (socialisatie) en persoonsvorming (subjectivering)- Scholen vertalen deze ambities en principes naar een schooleigen, actueel, breed en gevarieerd (leerstof)aanbod waarin leerlingen de (regie)ruimte krijgen om hun talenten te laten opbloeien.

Om te kunnen groeien zijn zelfinzicht, motivatie en veerkracht onmisbaar. Zelfinzicht betekent dat leerlingen inzicht verwerven in persoonsgebonden ontwikkelingsaspecten, zoals interesses, talenten en kwaliteiten. Tegelijk maken we het mogelijk dat leerlingen hun eigen groei en brede ontwikkeling kunnen volgen, mede aan de hand van leerdoelen. De motivatie van leerlingen om te groeien spreken we aan door hen ruimte te gunnen voor eigen keuzes in het leerproces. Zelfkennis en regieruimte zijn de hefboomen voor eigenaarschap.

We geven meer ruimte aan de stem en de inbreng van de leerling. Elke school heeft een eigen leerlingenraad.

Een hechte verbinding met de leefwereld en maatschappij zien wij als ingrediënt van een 'brede ontwikkeling'. We ontwikkelen bij onze leerlingen een breed maatschappelijk, mondiaal en cultureel bewustzijn.

Een context van wereldburgerschap betekenisvolle leeractiviteiten in en met de omgeving met ruime aandacht voor cultuur, wetenschap & techniek en bewegend leren. Bij leerlingen is dit zichtbaar in attitude van gezonde nieuwsgierigheid, creativiteit, onderzoeken en ontdekken. Scholen en bestuur weten af te wisselen tussen opdrachtbewustzijn, contextbewustzijn en veranderkracht, gevoed door creativiteit, slagvaardigheid en flexibiliteit. Als 'jonge' scholengroep blijft Groeisaam in beweging met eigenheid van scholen.

Omgevingsbewust Groeisaam stemt het onderwijs en de organisatie continu af op de maatschappelijke omgeving. Een sterk omgevingsbewustzijn leidt bovendien tot actieve verbindingen met onze omgeving. We halen de externe leefwereld binnen onze scholen. Leren wordt hierdoor meer betekenisvol en staat in verbinding met de levensechte 'buitenwereld'. Samen groeien naar een groeicultuur. Deze groeicultuur wordt versterkt door mobiliteit, omgevingsbewustzijn en een onderzoekende houding.

Onze dorpsgemeenschap Weurt kent één school: De Ruyter. Het dorp is relatief klein met 2450 inwoners en valt onder de gemeente Beuningen.

Wij zijn een katholieke school en staan open voor ouders en kinderen met een andere overtuiging. De school heeft een centrale plaats in de dorpsgemeenschap. De school is sinds 2016 gevestigd in MFA de Kloosterhof. De Ruyter wordt steeds meer een afspiegeling van de maatschappij, waarbij ook steeds meer leerlingen met een andere thuistaal.

Op basisschool De Ruyter vinden we het belangrijk dat we aandacht besteden aan burgerschapsvorming. Samenleven kan je leren en je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen. Thuis op straat, op het sportveld en natuurlijk op school. Kinderen ontdekken samen met leeftijdsgenoten hoe zij zorgen voor hun omgeving dichtbij en ver weg.

Leerlingen ontdekken dat ze van hun leeftijdsgenoten verschillen en soms ook weer heel erg veel op elkaar lijken. Ze ontdekken dat je met elkaar meer bereikt dan alleen.

Burgerschap is ook leren zeggen wat je denkt. Het krijgen van kritiek is niet altijd leuk, maar je kunt het wel leren zonder dat je meteen boos wordt.

We willen als school een respectvolle oefenplaats bieden voor burgerschap waarbij actief geoefend wordt met de basiswaarden en burgerschapsvaardigheden. We willen dat onze leerlingen kennis hebben van, inzicht hebben in en respect hebben voor 3 basiswaarden: vrijheid, gelijkwaardigheid en solidariteit.

Als basis vinden we een veilige en open sfeer een cruciale voorwaarde. Op de Ruyter werken we met GroepsGeluk.

### Veiligheid

Met GroepsGeluk - systemisch werken in de klas - maken we de dynamiek van de groep zichtbaar middels houten poppetjes, picto's, symbolen en ander klein materiaal op tafel. Hierdoor krijgt zowel de leerkracht als de leerlingen inzicht in de processen die spelen in de groep. Wanneer deze dynamiek zichtbaar gemaakt is, heb je een effectieve tool in handen om een fijn pedagogisch klimaat te creëren. In lastige situaties kun je direct de balans herstellen. Zo blijft je groep gelukkig en in een gelukkige groep kan iedereen zich optimaal ontwikkelen.



### Structurele aanpak

We vinden het belangrijk dat burgerschapsonderwijs structureel in ons onderwijs aan bod komt. Door de inzet van het IPC-curriculum, en voor onze jongste leerlingen het IEYC-curriculum, realiseren we dat.

#### Actief burgerschap

De vakken internationaal (wereldburgerschap) en mens & samenleving zijn in dit curriculum verwerkt met ieder hun eigen leerdoelen. IPC leert kinderen met het ontdekken van hun eigen nationale en culturele identiteit enerzijds. Anderzijds leren kinderen samenleven met andere nationale en culturele nationaliteiten.

Vanuit dit perspectief komen grote mondiale kwesties als wereldvrede, duurzaamheid en armoedebestrijding aan bod. Onze leerlingen krijgen voortdurend een wisselend perspectief aangeboden en ontdekken zo zelf overeenkomsten en verschillen tussen culturen en landen.

### Persoonlijke ontwikkeling en burgerschapsvorming

Persoonlijke ontwikkeling en burgerschap gaan hand in hand. Leerlingen hebben persoonlijke en sociale vaardigheden nodig om zich te ontwikkelen tot een wereldburger met alles wat daarbij komt

kijken. Bij IPC komen een aantal ontwikkeldoelen doorlopend aan bod tijdens de thema's. Het gaat om aanpassingsvermogen, communicatie, samenwerking, onderzoek, ethiek, veerkracht, respect en bedachtzaamheid. De taken zijn zo geschreven dat kinderen voortdurend ervaring opdoen die prikkelen en aanzetten tot oefenen. Om tot inzichten te komen krijgen onze leerlingen de ruimte om op doelen te reflecteren. Ook het vieren van waar je beter in bent geworden en het stellen van nieuwe doelen zijn belangrijke momenten in het leerproces. Persoonlijke doelen binnen IPC zijn:

- Aanpassingsvermogen
- Communicatie
- Samenwerking
- Onderzoek
- Moraliteit/ethiek
- Veerkracht/volharding
- Respect
- Bedachtzaamheid



### Thema's en burgerschap

IPC werkt met thema's. Een aantal thema's heeft specifieke betrekking op actief burgerschap, zoals 'samenleven'. Hier ontdekken de leerlingen de gemeenschap waar ze in leven, hoe jong en oud met elkaar omgaan en welke overeenkomsten en verschillen er zijn tussen gemeenschappen. Bij het thema 'Voortekkers van verandering' komen verschillende regeringsvormen aan bod en wordt duidelijk hoe we globale problemen als klimaatverandering aanpakken. De grote problemen van deze tijd komen in meerdere thema's aan bod.

Alle thema's van het IPC-curriculum zijn maatschappelijk relevant. De vakken internationaal en Mens & Samenleving komen net als de persoonlijke ontwikkeldoelen in die thema's aan bod.

IPC is geen rigide methode, waardoor de leerkracht steeds de mogelijkheid krijgt om het leren relevant te maken en aan te sluiten bij de leefwereld en het niveau van de leerling.

Door met het IPC-curriculum te werken benutten we de mogelijkheid om actief burgerschap te bevorderen. Gebeurtenissen die zich voordoen in het leven van de leerlingen en de maatschappelijke actualiteit vormen het vertrekpunt voor de overdracht van relevante burgerschapinhouden die aansluiten bij en relevant zijn in de leefwereld van onze kinderen.

Door te leren van en met elkaar en door de verbinding tussen de buitenwereld en hun eigen wereld leren de kinderen op een vanzelfsprekende manier respect te hebben voor een ander. Door te leren over overeenkomsten en verschillen tussen mensen, landen en culturen worden kennis en tolerantie bevorderd. Daardoor leren leerlingen zich thuis te voelen in een complexe wereld en niet bang te zijn voor iets onbekends. Ze krijgen de vaardigheid mee om zich makkelijker te bewegen in nieuwe situaties en beseffen dat de wereld groter is dan de eigen leefwereld. Wie immers meer leert over een ander, leert meer over zichzelf.